

BANKPLANTOR

Bladlöss är det största problemet under vårproduktionen och angrepp kommer förr eller senare. Genom att använda bankplantor, har man ett automatiskt skydd på plats. Så fort en lus dyker upp letar steklarna aktivt upp dem. Metoden är billig i inköp vid uppstart, sen gäller det att hitta ett uppodlingssystem man trivs med. För att lyckas bör man så nya plantor regelbundet på skyddad plats där steklarna inte hittar dem, innan det är dags för utsättning.

I UPV är det främst bladlus som är det största problemet. Ska man använda steklar måste man känna till vilka bladlöss som förekommer. Prov kan sändas in till din leverantör. Starta sen upp bankplantor med rätt sorts parasitstekel. Många nöjda odlare använder metoden. Prova du med! *Calibrachoa* angrips alltid av lus och har klibbiga blad som nyttodjuren ogillar. Dessa plantor bör behandlas med ex Plenum, Teppeki. Genom att själv odla bankplantor med stråsäd där ofarliga bladlöss uppföras som föda åt **parasitsteklar**, kan man klara majoriteten av bladlusproblemen. Ofta tar det **1 månad innan systemet ger fullt skydd**, därför bör de första bankplantorna sås tidigt på säsongen. Bara nattetemperaturen är över 10°. Optimaltemperatur dagtid är 18-27°. Stekeln lägger ägg i bladlusen och inuti den bildas en ny stekel som kan arbeta vidare. Kvar på bladet blir en liten mumie av den döda bladlusens skinn. **OBS! Metoden fungerar inte om prydnadsgräs samtidigt odlas i växthuset. I sådana fall kan man istället köpa hem parasitsteklar regelbundet för utsättning.**

Det finns många olika bladlöss. I växthus på prydnadsväxter förekommer ofta potatisbladlus, men även persikbladlus och gurkbladlus. Bladlössen exploderar när värmen kommer. Vid 20° tiodubblas antalet på 6 dagar! Förutom sugskador med ihoprullade blad och deformationer, kan även sk sotdaggssvampar och virusmitta kan spridas. För att lyckas med parasitsteklar måste man veta vilken bladlus som är aktuell skadegörare:

Små bladlöss(1-3mm)

- *Aphis gossypii*, **gurkbladlus**, svarta ryggrör, kan bli nästan svart på hösten
 - *Myzus persicae*, **persikbladlus**, kan ha olika färg, knölar i pannan
- Bägge bekämpas med parasitstekeln *Aphidius colemani* som odlas på havrebladlus.

Stora bladlöss(2-3,5 mm)

- *Macrosiphum euphorbiae*, strimmig **potatisbladlus**, mörk mittrand på ryggen
- *Aulacorthum solani*, fläckig **potatisbladlus**, vanlig, mörka fläckar runt ryggrören. Bekämpas med parasitstekeln *Aphidius ervi* som odlas på sädesbladlus.

Hur man gör steg för steg

Vecka 1: Stråsädsås i 5-10 krukor (10-11 cm om omkrukning ska ske, annars 12-13 cm minst) vilket räcker till ca 1.000 m² växthus. Ofta används mjöldaggsresistent vete, rågvete eller havre. Så på **skyddad plats** i tex pannrummet och sätt upp en lampa för assimilationsbelysning. Sådd förekommer även i odlingslådor inne i växthuset, som då måste vara försedda med bra lock. Använd en **tyngre jord** som inte

torkar ut så snabbt. Blanda gärna i matjord. Välj **större krukor** eller plantera om i amplar eller liknande. Önskas kompaktare plantor kan sädeskornen få dra i CCC innan sådd. CCC kan vid behov även ges senare till plantorna.

Vecka 2: Vid uppstart **köps ofarliga stråsädsbladlöss hem** som enbart angriper stråsäd och gräs. Fördela blad med dessa löss på, bland dina sådda bankplantor när de är ca 6-8 cm höga. Dessa stråsädsbladlöss får uppföras sig på bankplantorna.

Vecka 3: Bankplantorna med de ofarliga bladlössen **placeras ut** i växthuset, med ca 5 krukor per 1.000 m². Peltaclips eller liknande kan vara ett stöd. Någon planta med ofarliga bladlöss sparas och får stå kvar där de nya sådderna görs, så de blir "smittade" med rätt löss till kommande utsättningar.

Vecka 4: Även en **startomgång med parasitsteklar köps hem** när bankplantorna stått i växthuset ca en vecka. Hemtag av steklar upprepas 2-3 gånger med en veckas mellanrum. Dessa söker aktivt upp bladlöss ute bland växterna. Finns det få skadegörande bladlöss, kan steklarna överleva och uppföras på bankplantorna. Nya bankplantor **sås regelbundet** och **sätts ut var 14:e dag** i växthuset. En bankplanta kan vara aktiv i flera månader.

Om flera olika bladlöss

Om en mix av skadegörande löss förekommer, kan bägge steklarna sättas in. Men ofta konkurrerar då havrebladlusen ut sädesbladlusen. Då kan **komplettering ske** med andra nyttodjur.

Komplement

Förekommer fläckar med större angrepp kan **bladlusgallmyggan, Aphidoletes**, sättas in som stöd. Den tar alla typer av bladlöss. Underlätta för gallmyggpupporna med så kallade kläckningslådor och fuktigare miljö (= t.ex. skolåda med 1 cm fuktig sand och ett 5-kronors stort flyghål ut). Gallmyggans larv suger ut kroppsvätska från bladlössen, torra skinn blir kvar. Även **guldögonsländan, Chrysoperla**, kan sättas ut i "hot spots". *Chrysoperla* fungerar även vintertid när det är korta dagar. Larven suger ur bladlössen.

Ofta kan man med dessa metoder, få en fungerande bladlusbekämpning från mars-april fram till hösten. Förekommer fläckar med kraftigare angrepp, kan **stödbekämpning** göras med fysikaliska medel eller skonsamma kemiska medel såsom Pirimor, Teppeki eller Plenum. Vid kraftig kemisk bekämpning, kan bankplantorna tillfälligt flyttas ut ur växthuset. Undvik behandling med Confidor/Warrant. Svavellampor kan påverka steklarna negativt. ■

källa: www.biologiskbekampning.se